

گروه آموزشی پرستاری بهداشت جامعه و سالمندی طرح درس نظری و عملی (Course plan)

شماره درس: ۵۸۵۵۷۵

عنوان درس: ساختارها و سیستم های مراقبتی ویژه سالمندان

نوع و تعداد واحد(نظری/عملی): نظری ۱/۵ واحد

دروس پیش نیاز: اخلاق، قانون و روابط حرفه ای، نظریه ها و الگوهای پرستاری و کاربرد آن، مدیریت و رهبری در عرصه های پرستاری سالمندی
نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۶-۱۴۰۵

مکان برگزاری: کلاس شماره ۲۳

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناسی ارشد پرستاری سالمندان ترم ۳

روز و ساعت برگزاری کلاس: دوشنبه ۸-۱۰

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۳۹

مسئول درس: دکتر نرگس خیرالهی

مکان و زمان حضور در دفتر کار: دانشکده پرستاری و مامایی - طبقه اول شماره اتاق ۲۱۵ (طبق برنامه حضور) روزهای دوشنبه ساعت ۱۶-۱۴

Email: n.kheirollahi@nm.mui.ac.ir

اساتید درس: دکتر فاطمه مالکی، دکتر نرگس خیرالهی

شرح درس:

در پایان این درس دانشجویان با انواع مختلف ساختارها و سیستم های مراقبتی و خدماتی بهداشتی- اجتماعی ویژه سالمندان که با هدف پاسخگویی به نیاز های متنوع مددجویان سالمند و خانواده های آنها در سه سطح پیشگیری اولیه تا ثالثیه و قابل ارائه در منزل، در سطح جامعه ئ در مراکز و موسسات مربوطه پیش بینی شده و خدمات تخصصی خود را به مددجویان سالمند ارائه می نمایند، آشنا می گردند.

هدف کلی برنامه درس:

این درس منجر به کسب دانش و آگاهی دانشجویان در زمینه انواع مختلف خدمات مراقبتی(حاد، تحت حاد و طولانی مدت) و گسترده متنوعی از خدمات بهداشتی- اجتماعی به مددجویان سالمند که به منظور کسب استقلال، بازگشت به روند معمول زندگی و انجام فعالیت های اجتماعی، ارتقاء کیفیت زندگی و بهبود تطابق خانواده های آنها قابل طراحی و راه اندازی می باشد منجر می گردد. نظر به نقش پرستار متخصص سالمندی به عنوان عضو تیم سلامت سالمندی و توانبخشی ضروری است که وی با اهداف کارکردی و ساختار انواع خدمات و نحوه مدیریت آن ها آشنا گردد. بدین منظور به دانشجو کمک می شود تا ضمن تلفیق آموخته های خود با آموخته های قبلی، مهارت های تفکر خلاق، نظریه ها و مفاهیم پرستاری را در زمینه خدمات و سیستم های مراقبتی سالمندان به کار گیرد و با تلفیق پنج صلاحیت کلیدی مراقبتی توانمندی لازم را ارائه مراقبت و خدمات به سالمندان کسب می کند.

۱ همدلی و شفقت: در ارائه مراقبت ها و خدمات به سالمندان رفتار مبتنی بر احترام، آرامش و حفظ حرمت انسانی ارائه می دهد.

۲ حرفه ای گرایی: با پایبندی به استانداردهای مراقبتی، اصول اخلاقی و مسئولیت های قانونی، اقدامات پرستاری را در چارچوب حرفه ای انجام می دهد.

۳ مهارت های ارتباطی و بین فردی: ارتباط مؤثر و همدلانه با بیمار، خانواده و اعضای تیم سلامت و حمایت اجتماعی برقرار می کند.

۴ عملکرد مبتنی بر شواهد: با استناد به آخرین منابع علمی، تصمیمات مراقبتی و حمایتی خود را بر اساس شواهد به روز و نه فقط تجربه شخصی یا سنتی توجیه و اجرا می کند.

۵ رهبری و مدیریت : اولویت بندی مراقبت ها، مدیریت زمان تجهیزات و منابع انسانی و هدایت همکاران را در شرایط مختلف می تواند انجام دهد.

اهداف اختصاصی دوره (با لحاظ پنج صلاحیت بالینی اصلی):

حیطه دانشی:

- شبکه های خدمات مراقب رسمی و غیر رسمی ویژه سالمندان را توضیح دهند.
- ارائه خدمات مراقبتی در بیمارستان (مراقبت های حاد و تحت حاد)، خدمات مراقبت بینابینی و طولانی مدت و (Hospice care) را توضیح دهند.
- انواع خدمات مراقبتی و اجتماعی مبتنی بر جامعه و در منزل ویژه سالمندان و حالت های انتخابی مسکن سالمندان در ایران و جهان را تشریح کنند.
- خدمات توانبخشی در سالمندان با ناتوانی های جسمی- حرکتی و حسی را توضیح دهند.
- شبکه خدمات مراقبتی و حمایتی در جامعه، مراکز روزانه و خانه سالمندان (آسایشگاه و مراکز نگهداری) را تشریح کنند.
- نقش مشارکت های اجتماعی (گروه های داوطلب و سازمان های مردم نهاد) را توضیح دهند.
- نقش سازمان های بهزیستی، تامین اجتماعی و شهرداری به ویژه حوزه معاونت اجتماعی را در ساختار حمایتی سالمندان تشریح کنند.
- اهمیت و جایگاه پرستار در شبکه مراقبتی و حمایتی سالمندان را تشریح کنند.
- نقش پرستار در ارائه مراقبت های فرجه ای (Respite care، مراقبت های دوران پایان زندگی (Hospice care) و مراقبت در لحظات آخر زندگی را تشریح کنند.
- مشخصات و ویژگی های مناطق شهری «دوستاندار سالمند» بیمارستان ها، مراکز بهداشتی، مراکز نگهداری دوستدار سالمند و داروخانه های دوستدار سالمند را توضیح دهند و اصول ایمن سازی محیط به ویژه منزل برای سالمندان را تشریح کنند.
- روش ها و طرح های تقویت توان اقتصادی و جایگاه اجتماعی سالمندان (طرح تکریم سالمندان، طرح حکمت، کارت نقره ای و...) و بیمه های طولانی مدت برای پوشش هزینه های خدمات بهداشتی سالمندان را مورد نقد قرار دهند.
- قوانین حمایت از سالمندان در ایران و جهان را توضیح دهند.

حیطه نگرشی:

- اهمیت رعایت ملاحظات اخلاقی و حقوقی، حفظ کرامت سالمند و خانواده در شرایط بحرانی و مراقبت حاد، مراقبت پایان عمر و مراکز مراقبت روزانه و طولانی مدت (Hospice care و خانه سالمندان) و همچنین اهمیت نقش پرستار در ارتقاء سلامت و نوتوانی را درک و به آن پایبند باشد.
- نسبت به نیازهای جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی سالمندان، و خانواده هایشان در کلیه سیستم های مراقبتی و حمایتی، حساسیت نشان داده و رویکردی همدلانه اتخاذ کند.
- به اهمیت عملکرد تیمی، پذیرش مسئولیت پذیری فردی، و تعهد به یادگیری مستمر و به روزرسانی دانش در حیطه ارائه مراقبت و خدمات حمایتی از سالمندان اعتقاد داشته باشد.

حیطه مهارتی:

- با استفاده از مهارت های ارتباطی مؤثر، اطلاعات پیچیده پزشکی و پرستاری را به صورت واضح و قابل فهم به سالمند و خانواده اش منتقل کند و قادر باشد در خصوص مناسب ترین خدمات مراقبتی و حمایتی به سالمند خانواده اش راهنمایی ارائه دهد.
- قادر به برقراری ارتباط مؤثر با سایر اعضای تیم درمانی جهت هماهنگی و ارائه مراقبت های یکپارچه و خدمات جامع به سالمندان و خانواده آنها باشد.
- توانایی بکارگیری فرآیند پرستاری (بررسی، تشخیص، طرح ریزی، اجرا، ارزشیابی) را در مدیریت سالمندان تحت مراقبت های حاد و تحت حاد باشد.
- قادر به حمایت سالمند در شرایط نیاز به توانبخشی باشد.

روش تدریس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

۱. سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
۲. بحث در گروه‌های کوچک
۳. یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
۴. یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
۵. یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
۶. روش یادگیری مبتنی بر مورد (case based learning)
۷. کلاس درس وارونه
۸. نوشتار تاملی

وظایف فراگیران (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

۱. در جلسات حضوری/آنلاین با رعایت نظم کلاسی به موقع حضور داشته باشد.
۲. حضور فعال در کلاس‌های حضوری/آنلاین (مشارکت در پرسش و پاسخ‌ها)
۳. انجام فعالیت‌های یادگیری نظیر انجام تکلیف (حضوری/آفلاین)، شرکت در آزمون و شرکت در بحث‌های گروهی و پاسخدهی سوالات به منزله فعالیت کلاسی محسوب می‌شود.
۴. شرکت در آزمون‌های مجازی، آزمونک‌های کلاسی، میان‌ترم و پایان‌ترم الزامی است.

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و آنلاین):

- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی (موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای) رعایت گردد.
- بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.
الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.
ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

یک جلسه غیبت غیرموجه	قابل بخشش
دو جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۱ نمره
سه جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۲ نمره
چهار جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۴ نمره

ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.
بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبت‌ها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

- سیاست های مسئول درس در مورد تاخیر و هرگونه تخطی از آیین نامه انضباطی دانشجو در کلاس درس:
- دانشجویان موظف هستند در زمان مقرر در کلاس حضور یابند و در صورت تأخیر، منطبق با سیاست های انضباطی برخورد می شود.
- هرگونه رفتار نامناسب، صحبت‌های نامربوط، استفاده نادرست از وسایل الکترونیکی، یا ایجاد مزاحمت در کلاس ممنوع است.
- دانشجویان باید احترام متقابل با استاد و هم‌کلاسی‌ها را رعایت کنند.

– موارد تخطی از سیاست‌های انضباطی ممکن است منجر به تذکر کتبی، کاهش نمره، یا در موارد جدی‌تر، ارجاع به مراجع ذی‌ربط در دانشگاه شود.

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره دهی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف و فعالیت‌های یادگیری در زمان مقرر	۲
۲	مشارکت فعال در فعالیت‌های کلاسی و بحث‌های آموزشی	۲
۳	آزمون‌های کلاسی	۲
۴	فعالیت‌های فردی و گروهی، حل مسئله و مطالعه موردی	۲
۵	امتحان میان‌ترم	–
۶	امتحان پایان‌ترم	۱۲
جمع		۲۰

منابع اصلی:

۱. نوروزی، کیان؛ مبانی خدمات بهداشتی- اجتماعی مبتنی بر جامعه ویژه سالمندان دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، آخرین چاپ

۲. Kennedy-Malone L, Martin-Plank L, Duffy E. Advanced practice nursing in the care of older adults .FA Davis; ۲۰۲۳ Oct ۳۱.

۳. Eliopoulos C. Gerontological Nursing Ninth Edition. Wolters Kluwer; ۲۰۱۸.

۴. Mayer H. Brenna; et al. "Better Elder Care. A Nurse's Guide to Caring for Older Adults". New York :Springhouse Co, Last edition.

۵. Meridean L. Maas; et al " Nursing Care of Older Adults. Diagnoses, Outcomes & Interventions ; Mosby Co. Last edition.

۶. Redfern SJ, Ross FM. Nursing older people. Churchill Livingstone.

۷. Hillcoat-Nalletamby S, Ajrouch KJ, Phillips JE. Key Concepts in Social Gerontology. Key Concepts in Social Gerontology. ۲۰۱۰: ۱-۲۴۸.

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر: (کتاب، مجله، سامانه و...)

۱. <http://www.nursing.umn.edu/Hartford/facultyteachingresources/gerojournals/home.html>

۲. Geriatric Nursing Journal of Gerontological Nursing <http://www.jognonline.com/>

۳. Research in Gerontological Nursing <http://geronurseresearch.com/>

۴. http://nursing.uc.edu/centers/aging_with_dignity/exploring_aging/gero_gems.html

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس ساختارها و سیستم های مراقبتی ویژه سالمندان نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۶ روز و ساعت برگزاری: دوشنبه ۸ تا ۱۰ مکان برگزاری: کلاس شماره ۲۳					
ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	نوع جلسه	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس / فعالیت یادگیری	مدرس
۱	۱۴۰۵/۷/۶	معرفی طرح درس شبکه های خدمات مراقب رسمی و غیر رسمی ویژه سالمندان	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۲	۱۴۰۵/۷/۱۳	ارائه خدمات مراقبتی در بیمارستان (مراقبت های حاد و تحت حاد)، خدمات مراقبت بینابینی و طولانی مدت و (Hospice care)	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۳	۱۴۰۵/۷/۲۰	انواع خدمات مراقبتی و اجتماعی مبتنی بر جامعه و در منزل ویژه سالمندان و حالت های انتخابی مسکن سالمندان در ایران و جهان	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۴	۱۴۰۵/۷/۲۷	خدمات توانبخشی در سالمندان با ناتوانی های جسمی - حرکتی و حسی	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۵	۱۴۰۵/۸/۴	شبکه خدمات مراقبتی و حمایتی در جامعه، مراکز روزانه و خانه سالمندان (آسایشگاه و مراکز نگهداری)	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۶	۱۴۰۵/۸/۱۱	نقش مشارکت های اجتماعی (گروه های داوطلب و سازمان های مردم نهاد)	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۷	۱۴۰۵/۸/۱۸	نقش سازمان های بهزیستی، تامین اجتماعی و شهرداری به ویژه حوزه معاونت اجتماعی را در ساختار حمایتی سالمندان	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۸	۱۴۰۵/۸/۲۵	اهمیت و جایگاه پرستار در شبکه مراقبتی و حمایتی سالمندان	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر خیرالهی
۹	۱۴۰۵/۹/۲	نقش پرستار در ارائه مراقبت های فرجه ای Respite care، مراقبت های دوران پایان زندگی (Hospice care) و مراقبت در لحظات آخر زندگی	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر مالکی
۱۰	۱۴۰۵/۹/۹	مشخصات و ویژگی های مناطق شهری «دوستدار سالمند» بیمارستان ها، مراکز بهداشتی، مراکز نگهداری دوستدار سالمند و داروخانه های دوستدار سالمند . اصول ایمن سازی محیط به ویژه منزل برای سالمندان	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر مالکی
۱۱	۱۴۰۵/۹/۱۶	روش ها و طرح های تقویت توان اقتصادی و جایگاه اجتماعی سالمندان (طرح تکریم سالمندان، طرح حکمت، کارت نقره ای و...) و بیمه	حضور ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	خانم دکتر مالکی

			های طولانی مدت برای پوشش هزینه های خدمات بهداشتی سالمندان		
خانم دکتر مالکی	مطالعه ، مشارکت در پرسش و پاسخ	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	قوانین حمایت از سالمندان در ایران و جهان	۱۴۰۵/۹/۲۳	

لینک کلاس مجازی:

<https://meet.mui.ac.ir/drmaleki/>

<https://meet.mui.ac.ir/drkhrollahi/>

تاریخ امتحان میان ترم:

تاریخ امتحان پایان ترم (بر اساس تقویم آموزش)